

הלכות שבת סימן שפג שפד

שפג פשאין האינזיהודי בביתו אינו מעפב, ובו סעיף אחד :

א "אינזיהודי הדר (א) עם שני ישראלים (ב) ואין האינזיהודי בביתו, אינו אוסר (ג) ועין לעיל סימן שעא), ויערבו ויהיו מתרים. בא האינזיהודי בשבת, (ד) אוסר (ה) והערוב בטל, ומיהו, (ו) יכולים לשכר ממנו בשבת ואחר-כך יבטל האחד לחברו (ז) ויהיה הניחיד מתר, (ח) *וכל-שכן אם (ט) מת העובד-מוכרים בשבת, שייבטל אחד לחברו ויהיה הניחיד מתר :

שפד אינזיהודי אכסנאי אם מעפב, ובו ב' סעיפים :

א "אינזיהודי הנכנס (א) לשם אכסנאות, אם נכנס (ב) שלא ברשות אינו אוסר לעולם, ואם (ג) נכנס

א מעבדא דרב מינא
בר יוסף וכו' בהווא
פניקס פירוש רש"י
שם
בשבתות
שקלננו ערובין ס"ה
הר"ף והרא"ש
ותקופים בפרק ב
מחלכות ערובין

א וירושלמי, קמחור
התוספות והרא"ש
אפגניחין דאש"י חצר
וכו' ס"ט

באר היטב

(ב) מת. והנה שלא שכרו ממנו תחלה רק היו אסורים ובמיתת האינזיהודי נעשה החר ע"י שייבטל א' לחברו, אבל אם שכרו ממנו קודם שבת והנה להם ערוב רק בשבת שמת האינזיהודי נאסר כמש"ל בסימן שפג סעיף ז ס"ק ו, שזכרו מן הירוש' בשבת ההוא וא"צ א"ח כ' בטול רשות

באר הלכה

ובצ"ע אלמגים שתקמו דלא נזכר בן בשבלי הל'קט, מקור האי דינא, ובאמת לא היה לפנינו רק שבלי-לקט הקצר, ובשבלי-הל'קט השלם שניצא בקמינו לאור, מפרש בכל דברי הבית יוסף והתק"א, עין שם בענין שבת סימן קיא: * וכל-שכן אם מת העפ"ם בשבת. עין במשנה ברורה שכתבנו דקאי אערוב מבעוד יום ולא היה העפ"ם כאן וכי, פן פרש הנה"כ שלום. ועין שם, דבקה"ה העפ"ם פן ולא היה רוצה להשכיר מבעוד יום על שהשקה והשכיר אחר-כך או מת, פשיטא דצ"רין בטול, ומצדד שם דאפילו לדעת הראב"ד החולק על הרשב"א וסב"כא לה דהערוב חזר ונעור, הוא דנאק פליא היה העפ"ם בביתו חל הערוב עד שבא, מה שאין בן בנה שלא חל בבית-השמשותף כלל. ועין בבית-מאיר דגם הוא מסכים בעקר הדין לדבריו:

ויהי בערוב שעשו תחלה, וכ"ש אם מת האינזיהודי בחל, ט"ז, ע"ש. ועין מ"א שכתב דמשמע מתוספות דף סו ע"א דאפילו היה האינזיהודי כאן מאתמול ושכרו ממנו ומת בשבת, בטל הערוב וצריכים לבטל, ע"ש. ועין סימן שפג ס"ק ו מה שכתבנו שם:

משנה ברורה

רשותו, מהני, ודמי שכירות המקום עולים גם לשכירות הרשות:

א (א) עם שני ישראלים. בתוך אחד: (ב) ואין העפ"ם בביתו. שנה"ך קדם השבת(ג) הוא (ד) וכל בני-ביתו(ה) לעיר אחרת: (ג) ועין לעיל סימן שעא. רוצה לומר, דשם נתבאר לדעה ראשונה, דנאק פשה"ך למקום רחוק יותר מיום אחד, שאי אפשר לו לבוא בשבת, ולדעה שניה, אפילו בתוך מהלך יום אינו אוסר(ד) אוסר. ולא אמרינן דכיון שהתיר תחלת השבת הותר לכל השבת, (ז) ואפילו אם הלך למקום רחוק יותר ממהלך יום(ה), כיון שבא אחר-כך בשבת, (א) אגלאי מלתא למפרע דנצא משם בחל, ובכניסת השבת היה בתוך מהלך יום והנה עומד לבוא בשבת, ולכך לא שניף לומר הואיל והתיר תחלת השבת הותר, דהא בין-השמשותף (ז) היה עומד להיות נאסר אחר-כך(ד): (ח) והערוב בטל. רוצה לומר, כמו שכתב אחר-כך, דאפילו אם ישכרו מן העפ"ם לא יהיו יכולים לטלטל כל-זמן שלא יבטלו הרשות אחד לחברו, משום (ט) דהערוב נתבטל תכף בבוא העפ"ם לביתו: (ו) יכולים לשכר ממנו(ט). ואין זה דומה למקח וממקד, (ו) משום דאין זה אלא משום הכר להתיר טלטול(ט): (ז) ויהיה הניחיד מתר. רוצה לומר, האיש שבטלו לו הרשות, מה שאין בן המכבטל בודאי אסור, אם לא שחזר השני ובטל להראשון דאז מת(ט), כנ"ל בסוף סימן שפא: (ח) וכל-שכן אם מת העפ"ם בשבת. רוצה לומר, (ו) שערבו מבעוד יום, ולא היה ה"ה העפ"ם כאן ונאק בשבת ומת בו-ביום, דנאק מהני בטול לחד מקל-וחמר, דכיון דגם היכא דצ"רין שכירות ובטול מהני אפילו בשבת, וכל-שכן בשבת לחוד(ט) ונאק דהיו (ט) אם לא ערבו כלל מבעוד יום משני העפ"ם שהיו אוסר עליהן ומת בשבת, דמבטל אחד לחברו ושרין. וכל זה כשלא שכרו מן העפ"ם, אבל אם שכרו ממנו מבעוד יום וגם ערבו ומת העפ"ם בשבת, אף שיש לו יורשים לא נתבטל הערוב אף שצ"דו (ט) לא שכרו מן הירוש', דכיון שהתיר לתחלת השבת הותר לכל השבת:

א (א) לשם אכסנאות. רוצה לומר, שלא נכנס לשם לקבץ שם דירתו, אלא לפי שעה להתאכסן שם: (ב) שלא ברשות. (ב) לאו דנאק, אלא רוצה לומר, שלא נכנס ברשות: (ג) נכנס ברשות. רוצה לומר, (ג) שהשאילו או השכירו חדר מיוחד להתאכסן שם. פתב מגז-אברהם,

שער הציזון

(ב) הגר"ז ופשוט: (ג) מגז-אברהם ושי"א: (א) חמדי-משה ומחצית-השקל ושי"א: (ד) לשון הרא"ש ושאר"י פוסקים, וכל-שכן לדעת הרמב"ם דסבר דבעינן דנאק שיהיה בין-השמשותף כדי מהלך יותר מיום אחד, אם-כ"ן הקא כיון דאגלאי מלתא שיהיה תוך מהלך יום אם-כ"ן הותר היה מתחלה עקר בטעות: (ט) ואינו דומה לשתי חצרות שערבו פעם אחת לשנה על-ידי פתח שביניהם ונסתם הפתח בחל ונפתח בשבת, דפסק לעיל בסימן שער שהערוב חזר ונעור, דשאני התם שבשעה שערבו החצרות לשנה לא היה הפתח שביניהם עומד אז לתתם בשנה זו ולהתבטל ערובו, ואם-כ"ן היה תחלת הערוב בהקשר לכל ימי השנה ולכן אמרינן דחזור הערוב לקדמותו, מה שאין בן באן שפ"ן שבא העפ"ם בשבת, אם-כ"ן מתחלה קשנעשה הערוב לא היה עומד להתקם כל השבת, שפשיבא העפ"ם יתבטל וקרוב-נתנאל חמדי-משה ומאמר-מרדכי והגר"ז, ומישבים בזה קשיית הפגז-אברהם בסוף סעיף-קטן (ט), וכן נבא"י גונא מתרצים על מה שהקשה הפגז-אברהם משתי ספירות(ט), ובאמת מוכרז להר"ן בן שלא יסתרו שני הדינים אדנדי, דשיניהם הובאו בספר אור דרע בשם הר"י בר שמואל בעל התוספות, עין שם: (ו) אחרונים: (ז) בן משמע מנהר-שלום שהוא מקב"ש בן דברי השלחן-ערוד. ולא דמי למת ישראל בשבת ואתו הישראל לא נתן חלק בערוב בני החצר ואף-על-פי-כן ערובין קני, אף דכשעה שיהיה חי לא היה ערובין מועיל לכלום, ואפילו הכי מפ"ן שמת מועיל; שאני התם דחזו פלוה לערובי מאתמול אלא ששכח, לפיכך עכשו שמת נתבטל רשותו ומועיל ערובין, מה שאין בן בעכ"ם, דאפילו אם היה בביתו מאתמול לא היה ראוי להתערב עמקו עד שישכרו ממנו: (ח) פרישה ושי"א: (ט) תוספת-שבת ומאמר-מרדכי, וכנראה שהספ"ם עמו הפרי מגדים, ולא כפי"ז: (ב) שהרי אפילו נכנס סתמא, פלי-זמן שלא שאל או שכר ממנו מקום שלא יכול לסלקו בכל שעה אינו אוסר, וכמו שכתבנו לקמה, וכן בתוספות וברא"ש ערובין דף סט עמוד ב איתא בלשון הירושלמי דלא עלין ברשות. ועין בצע"א אלמגים: (ג) וכמו שכתבנו לעיל סוף סימן שע בשם הפוסקים, וכמו שכתבנו בבאר הלכה בשם הגר"א:

הַלְבוּת שֶׁבֶת סִימָן שֶׁפֶד

המשך מעמוד הקודם

שמוזמינים אותו לאכול עם היהודים, ולא ישכור ממנו במעות כדי שלא יראה כמקח וממכר. מאידך, דעת המקנה (ק"א סי' מה ס"א בהגה ד"ה כגון) שבמתנה האיסור הוא רק על המקבל ולא על הנותן, ע"ש. ולדבריו יש ליישב כמו שכתב החזו"א (א"ח סי' פד ס"ק ז), שאין זו ממש מתנה, ולא תיקנו אלא לעשות מעשה שכירות להחזיר הטלטול.

(ח"א סי' כז ס"ג) שיש חילוק בדבר, שבמכר האיסור הוא בין על המוכר ובין על הקונה, שהקונה נותן מעות והמוכר נותן את החפץ הנמכר, מה שאין כן במתנה האיסור הוא רק על הנותן ולא על המקבל [שלבגביו נחשב הדבר כאילו קיבל מן ההפקר], ולכן כיון שהנותן הוא נכרי מותר לשכור בשבת. והוסיף, שמתעם זה כששוכר מהנכרי בשבת, צריך לשכור בדבר שהמנהג ליתן אותו לנכרי בשבת, כגון מה

הַלְבוּת שֶׁבֶת סִימָן שֶׁפֶד

המשך מעמוד 506

סימן שפד

אֵינוֹ יְהוּדִי אֶכְסְנָא אִם מְעַבְב

[משנ"ב ס"ק ח]

אף שְׁעֲדִין לא שְׁכָרוּ מִן הַיִּזְרָשׁ¹¹.

[משנ"ב ס"ק ג] שְׁהַשְׁאִילוּ אוֹ הַשְׁפִּירוּ חֶדֶר מִיְתְדָה¹².
1) ואם הנכרי לא שאל ממנו חדר מיוחד אלא גר עם בעל הבית, אינו אוסר לעולם, כמו שכתב לעיל (סי' שפב ס"ק נד). וראה בביה"ל (ד"ה אינו) שהביא כמה ביאורים בשם האחרונים, באיזה אופן כשנכנס ברשות הריהו אוסר.

11) ולפי מה שפסק לעיל (סי' שפב ס"ק כו), שדוקא בשכרו מן הנכר בסתם ומת צריך לשכור מן היורש, מדובר כאן בשכרו בסתם, ונתחדש שכיון שמת בשבת אומרים 'שבת שהותרה הותרה' ואין צריך לשכור מהיורש [וגם מדובר שמת לאחר השבת הראשונה, שבשבת הראשונה אינו יכול לחזור בו, כמו שכתב שם ס"ק כד], אבל אם שכר לזמן, לא בטלה השכירות כשמת קודם הזמן, ואין צורך לשוב ולשכור מן היורש.

הַלְבוּת שֶׁבֶת סִימָן שֶׁפֶד

המשך מעמוד רנז

כרבי מאיר בשום פעם, ולכך אנו שנוהגים כדעת חכמים, מי שמבכר הרי ברכתו לבטלה. וכן כתב בשו"ת הרשב"ץ (ח"ב סי' לג) שאין צריך גם שיתוף וגם עירוב, ומי שמוסיף בו חומרא עוברת בו רוח טהרה, ובלבד שלא תהיה בו ברכה יתירה.

[ביה"ל ד"ה צריכין]

אם שואל אֶתְד מְחַדְרָא פְּרֻפְרָא פֶּת גִּתָּא¹⁰.

10) אמנם החזו"א (א"ח סי' צ ס"ק כב) כתב, שאפשר לפרש שאם אין מקפידים על פרוסתם ליטנה לעירוב, מועיל הדבר לשבת אחת מדין עירוב, ואין חוששים שמא גם שבת אחרת לא יערבו.

[ביה"ל שם]

עַד כָּאֵן לְשׁוֹן הַמִּבְרָשׁ¹¹.

11) ודעת החזו"א (א"ח סי' צ ס"ק יח) שלמעשה אנו סומכים גם על שיתוף יין במקום עירוב, ולפיכך כתב שאין לנו כלל נפקא מינה בדבריו הרמב"ם.

[ביה"ל ד"ה ואם]

דְּאֵף שְׁקַל תְּחַצוֹת עֲרָבוּ יְתֵד¹².

12) משמעות דבריו ששייך לעשות עירוב בין החצרות אף שלא עירבו עם הבתים. והחזו"א (א"ח סי' צ ס"ק כא) תמה, שזה אינו מובן כלל, שהרי לא שייך לערב זה עם זה אם לא עירבה כל חצר לעצמה עם הבתים. וכתב, שאם עירבו כדין חצרות הפתוחות זו לזו שאם רצו מערבין אחד ונותנים כל בני החצרות עירוב בבית אחד באחת החצרות, הרי אלו סומכין על העירוב במקום שיתוף.

גרוגרת אחת, ובאופן שהחצרות לא עירבו ביניהן צריך גרוגרת לכל בית, ובהכרח שהחצרות עירבו ביניהן, שאז די בגרוגרת אחת לכלול. וראה מה שכתבנו בזה לעיל (סי' שפז ס"ק יד).

[משנ"ב שם]

אִם לְשֶׁתְּקַפּוּ בֶּפֶת⁸ סוּמְכִין עֲלָיו וְאֵין צְרִיכִין לְעָרֵב בְּתַצְרוֹת כָּלְלָה⁹.

8) והשערי תשובה (ס"ק א) הביא בשם שו"ת דבר שמואל (סי' רנו), שיש שעושים את העירוב והשיתוף בפח של שמן, ואין זה נכון, שכיון שרוצים לצאת בו ידי חובת עירוב ושיתוף כאחד, צריך לעשות בפת דוקא. וראה מה שכתבנו לעיל ס"ק ה.

ולמעשה, דעת החזו"א (א"ח סי' צ ס"ק טז) שיש להקל כדעת הרמ"א לסמוך על שיתוף יין במקום עירוב, גם אם הניחו את השיתוף בחצר. וטעם שיטה זו, שכיון שעשו כולם מעשה שיתוף, נתפרסם איסור הרגאה מרשות לרשות ואין צורך עירוב. והוסיף, שלכך נהגו ליתן את העירוב בבית הכנסת וסומכין עליו משום עירוב, אף שבית הכנסת דינו כחצר, משום שכל שיתוף מועיל גם לעירוב.

ולעיל ס"ק ו כתב במשנ"ב, שלדעה הראשונה יש להניחו דוקא בבית, וראה מה שכתבנו בשעה"צ לעיל ס"ק ג.

9) ואם רוצה לערב, כתב הב"י בשם תשובות אשכנזיות (תשובות מהר"ם סי' פט) שלא יברך, ואם בירך ברכתו לבטלה, וכמו שכתב הרמ"א. ואף שכתבו התוס' (עירובין עב, א ד"ה נהגו) שהנהוג כדעת רבי מאיר [שמעברין בחצרות ומשתתפים במובין] אין מוחין בידו, כתב החזו"א (א"ח סי' צ ס"ק כ) שהיינו רק במי שנהגו כרבי מאיר כחומרותיו וקולותיו, אבל אם מקיל לפעמים כרבנן שוב אין לו לעשות

הַלְבוּת שְׁפַת סִימָן שֶׁפֶד שֶׁפֶה

ביאורים ומוספים

[משנב"ב ס"ק ה]

דְּעַד זְמַן זֶה חֻשׁוֹב כְּאוֹרֵךְ וְאֵינוֹ אוֹסֵר.⁽²⁾

2) ואפילו אם יש לנכרי חדר בפני עצמו שפתוח לחצר, ולבעל הבית אין תפיסת יד בחדר זה, וגם אינו משותף עמו כלל בתשמישו, כתב החזו"א (א"ח סי' צ ס"ק לד') שאינו אוסר ומותר להוציא מהחצר לביתו. וכן אם הנכרי דר בחצר בפני עצמה, הריהו נעשה אורח לבני המבוי, ומותר להוציא מבית הישראלים למבוי.

[ביה"ל ד"ה אינו]

עֵינֵי שֵׁם בְּרֵאשׁ הַתְּשׁוּבָה.⁽³⁾

3) שם מדובר במלך ששלח חיילים לעיר כדי לשמרה, והחיילים נכנסו לבתי התושבים חלקם ברצון התושבים שרצו למצוא חן בעיניהם, וחלקם בחזקה. וכתב הרשב"א, שכיון שיש לבעל הבית תפיסת יד באותם בתים, אינם אוסרים [חדו מקור פסק השו"ע בס"ב]. ומשמע שדובר באופן שהתושבים נמצאים בביתם, ואף על פי כן הצריך שתהיה להם תפיסת יד בחדרי החיילים.

[ביה"ל שם]

דְּפִנְיֵי הַתֵּם בְּשִׁנְיָהּ לֹא רְשִׁית לְמַפְזִיר אוֹ לְמַשְׁאֵל לְסִלּוּקָהּ כְּכֹל עַת שֶׁיִּרְצָה.⁽⁴⁾

4) וכן בשע"צ לעיל (סי' שפב ס"ק ו) הסכים לדעת עם הגר"א, וכן כתב בביה"ל לעיל (סי' שע"ג ד"ה אינם, ובשע"צ שם ס"ק כ-ו ונט) כדעת הגר"א.

ודעת החזו"א (א"ח סי' צ ס"ק לד') שאפילו אם יכול לסלקם בכל שעה הם אוסרים, ואין להתיר אלא אם הם משותפים באפיה ובישול, שאז הם נטפלים לבעל הבית ונעשים כאורחים אצלו, ובתוספת הטעם שלא השאיל ביתו כדי שיאסרו עליו, וכן צידד להלכה בשו"ת מנחת יצחק (ח"ד סי' נה). והגרשו"ו אויערבך (שו"ת מנחת שלמה ח"ב סי' לה אות כד) פסק להחמיר כן לכתחילה. וראה מה שכתבנו בזה במשנב"ב לעיל (סי' שפב ס"ק ז, ובביה"ל סי' שע"ג ד"ה אינם).

[ביה"ל שם]

עוד אֶפְשֶׁר לְתַרְנֵן.⁽⁵⁾

5) ובענין חיל המלך מדוע אוסרים, תירצו התוספת שבת (ס"ק ב) והמאמר מרדכי (ס"ק א) שכיון שחיל המלך נכנסים לבתים שלא מדעת בעליהם, לא שייך לומר שלא השאיל ביתו על מנת שלא יאסרו עליו. והנהר שלום (ס"ק ב) תירץ, שכיון שמתירא מהחיילים, ברור הדבר שהיה משאיל ומשכיר להם אפילו כשדאי יאסרו עליו. [ולפי מה שכתב הביה"ל בשם השו"ע הרב וכן לפי הגר"א, גם כן מיושב דין זה].

[משנב"ב ס"ק ו]

דְּמִינְיֵי שְׁמֵתְאֶקְסִינִים עַל-פִּי דִּינָא דְּמַלְכוּתָא.⁽⁶⁾

6) ואם החיילים רק ישנים בבתים ואינם אוכלים שם, הסתפק החזו"א (א"ח סי' צ ס"ק לח) אם הם אוסרים. ואף על פי שהשו"ע לעיל (סי' שע"ה) פסק שמקום האכילה הוא העיקר, יתכן שכיון שהחיילים היו מגויפים שיביאו להם את הפת לבתים, נחשבים הבתים כמקום אכילתם.

[משנב"ב שם]

וְהוּא עוֹשֶׂה בְּחֻזְקָה, הָרִי הוּא כְּשֶׁאֵר עֹפְוִין וְאֵינוֹ אוֹסֵר.⁽⁷⁾

7) והחזו"א (שם ס"ק לה-לו) כתב בשם הגר"א על פי הירושלמי, שגם בנכנס הנכרי בחזקה שלא על פי דינא דמלכותא, אם יש בכוחו להוציא את הבעלים מדירתו נדון הוא כבעלים ואוסר, ואם אינו יכול

לסלק את הבעלים אינו אוסר אפילו בנכנס על פי חוק, ותמה על המשנב"ב שלא הביא את דעת הגר"א. עוד כתב שם (ס"ק לו), שאם בעל הבית גר עם הנכרי באותו חדר, בכל אופן אין הנכרי אוסר. וכתב שלפי זה מה שאמרו בירושלמי שאם יכול לסלק את בעל הבית הרי זה אוסר, מדובר כשהנכרי גר בפני עצמו, ואם כן מוכח שאם אינו יכול לסלק את בעל הבית אינו אוסר אף על פי שבעל הבית גר בחצר בפני עצמה, ונשאר בזה בצ"ע.

[שעה"צ ס"ק ו]

אם לא יִשְׁפֹּר הָעִיר שְׁקִנְיָהּ מִפְּנֵי הַרְשׁוּת יֵשׁ לֹא רְשׁוּת לְהוֹצִיא הַשְּׂרִים מִן בֵּיתוֹ.⁽⁸⁾ ודעת החזו"א (א"ח סי' צ ס"ק לח) שגם באופן ששר העיר אינו יכול להוציא את החיילים מהבית, מ"מ אם שכרו את הרשות מהשר אינם אוסרים, ואף על פי שבזמן שהחיילים בבית אין לשר העיר רשות באותה חצר, הרי זה נדון כשכיר שעבר משכירתו, שנתבאר במשנב"ב לעיל (סי' שפב ס"ק מז-מח) שלא בטלה השכירות.

[משנב"ב ס"ק ח]

אֵינִים אוֹסְרִים.⁽⁹⁾

9) מדברי השו"ע כאן [שמקורו מתשובות הרשב"א (המיוחסות סי' רכ)] אף שמועילה תפיסת יד של בעל הבית במקומות שנכנסו החיילים, אף שיש עוד ישראלים בחצר, הקשה החזו"א (א"ח סי' צ ס"ק מ) על דעת הרמ"א לעיל (סי' שע"ב), שפסק שתפיסת יד של המשכיר בבית השוכרים אינה מועילה אלא כשאין דיורים נוספים בחצר מלבד אותם שיש לו בהן תפיסת יד, אבל כשיש עוד דיורים גם השוכרים אוסרים זה על זה. וכתב שלהלכה יש להקל שאין דיורו אוסרים על אנשי החצר, משום שנחשבים לאורחים גמורים. אמנם כתב החזו"א (שם ס"ק לח), שהדינו דוקא אם בעל הבית דר עימם בחצר או בתוך שטח המוקף במחיצות כשרות, אבל אם אינו דר עימם, אין הדיירים נחשבים כאורחים שלו ואוסרים זה על זה. וראה עוד לעיל (סי' שע"ב ס"ק ז) מה שכתבנו שם.

[ביה"ל ד"ה כלים]

וְאֵינִים אֶפְשֶׁר דִּישׁ לְהַקֵּל בְּשַׁעַת הַדִּמְקָה.⁽¹⁰⁾

10) ודעת החזו"א (א"ח סי' צ ס"ק לו ד"ה בביה"ל), שאין להקל כשיש לבעל הבית רשות להניח שם חפצים, משום שרשות זו אינה מחשיבה את בעל הבית כשכירו ולקטו של חיל המלך, אלא רק כשותף עם החיילים, ומבואר בשו"ע לעיל (סי' שפב ס"ט) שבאופן זה צריך לשכור מהנכרי ולערב עם הישראל. וביאור הדברים, שרק אם הוא מקבל מהנכרי רשות להניח חפצים בבית דירתו נעשה הוא כשכירו ולקטו הטפל לדירת הנכרי, אבל כאן שלא קיבל רשות מהחיילים להניח חפצים אלא שמכח מה שהבית שלו נשאר לו זכות להניח שם חפצים, אין זה עושה אותו כשכירו ולקטו הבטל לדירת הנכרי, אלא הרי הוא כשותף עם הנכרי בדירוו, כיון שיש לשניהם אפשרות להשתמש בבית זה יחד. אבל אם יש לו חפצים בבית שאי אפשר לטלטלם, הרי זה מועיל מדין תפיסת יד, שמכח זה נחשב השוכר כאורח. ובאופן שיש לבעל הבית תפיסת יד, כתב החזו"א (שם ס"ק לח) שאינם אוסרים גם אם בעל הבית אינו דר בבית הזה אלא בחצר. ואם העיר מתוקנת בעירוב נדון, יש להתיר אפילו אם בעל הבית דר בחצר אחרת.

ואם היה הבית שכור והשכירות לא התבטלה על ידי זה שנכנסו אנשי חיל המלך, כתב החזו"א (שם) שהשוכר נקרא בעל הבית, ומועילה תפיסת יד של השוכר.

הַלְכוּת שֶׁבַת סִימָן שֹׁפָה

רנ"ד

באר הגולה

כ תשובת הרשב"א
ג רפ"י ודנ"ד
במשנה פ"ה
א משנה ע"ב
ב פירוש
המשנה
ז (שמוע"ז פ"ג)
הרא"ש פ"ה
ז הרמב"ם
ח פ"ה
ט פ"ה

(ב) ברשות, אם הוא (ד) רגיל לבוא אוסר מיד, ואם אינו רגיל *אינו אוסר (ה) עד לאחר שלשים יום: ב באגשי חיל המלך שנגנשו בבתי היהודים, (ג) (ו) בין פקדנה בין פקדון, לאם יש לבצלי-בתים באותן מקומות שנגנשו האינם-יהודים (ז) *בלים שאסור לטלטלם בשבת, (ח) *אינם אוסרים (ט) עליהם:

שופה דין צדוקי וכותי [וימומר] בערוב, ובו ד' סעיפים:

א (ב) (א) *צדוקי הרי הוא כישראל ומבטל רשות, אכל ערוב

באר היטב

אוסרים, עין סימן שפכ סעיף יח, מגן-אברהם:

(ב) צדוקי. ואף-על-פי שמתחיל שבת במלי דרבנן, מפל מקום אנוסים הם, דמנהג אבותיהם בידיהם:

באור הלכה

* אינו אוסר עד לאחר שלשים. וכמו גבי אכסנאי ישראל, לעיל בסוף סימן שע, ומרי הכא גם-כן כמו התם, ששאלו או ששכר ממנו המקום להתאכסן, דאם נתארח אצלו בעלמא מבלי שאלה או שכירות, בנדאי אינו אוסר לעולם מדיכול לסלוקי בכל עת ויכול שעה, וכמו דכתבנו לעיל בסוף סימן שע בשערי-הציון. והקשו האחרונים, דהא לעיל בריש סימן שפכ מבאר בהג"ה דישאל ששכיר או השאל ביתו לעכ"פ אינו אוסר עליו, דלא השאל לו אדעת דלאסר, הרי דמקלינן גבי עכ"פ ואמרנן דלא השאל לו וכך אף שניה בשאלה או בשכירות גמורה, וכל-שכן הכא גבי אכסנאות בעלמא? ותרו בעל המדומשה, דמרי הכא שאין בעל-הבית בביתו, דלא שך למר שלא השאל לו אדעתא דלאסר [והתירו דהוה נסתר מתשובת הרמב"ן המנסח להרשב"א סימן רכ, עין שם בראש התשובה]. והג"ה מרי, דלא מקלינן גבי עכ"פ אלא בשהנה השאלה או השכירות לזמן מרובה, דאין סביר שישאר עליו זמן רב ויצרו בשביל העכ"פ, מה שאין פן הכא דאינו אלא אכסנאי להדש ימים או מעט יותר, כנה לא מקלינן כלל גבי עכ"פ ספי מבאורם ישראל. אבל דעת הגר"א בסימן שפכ דלא מקלינן כלל בנכרי ספי מבקישראל, והא דמקלינן בסימן שפכ, לאו משום דשובר כפ"ה הוא, דאפילו אם היה שובר ישראל גמי לא היה אוסר, דמרי התם בשהנה לו רשות למשכיר או למשאל לסלוקה בכל עת שישאר, ובאפן כנה גם גבי שובר ישראל אינו יכול לאסר, וכמו שכתבנו לעיל דביכול לטלו אינו יכול לאסר עליו לעולם דהרי לה כאורח בעלמא לפי שעה, וכמו שכתבנו כמה מקרשים השעם לענין מלמד או סופר בסימן שע סעיף ג דאינו אוסר עליו וישני התרוצים דהגר"ו ודעה"א רמז האלהי רבה, עין שם]. אכן דברי הגר"א גם כן אינו אלא לתרו דברי השלחן-ערך דלא יסתור אהודי, אבל דברי הרשב"א גופא עיניו אינו מתירן כנה, דהא וכן עוד טעם בעבודת-הקדש, משום דהרי דבר שאינו מצוי בסימן שע סעיף ג דאינו אוסר כפ"ה ולא נזרו חכמים

בנה, ולפי טעם זה אף בלא יכול לסלוקי שרי, וכאן סתם בעצמו לענינו לאסור. עוד אפשר לתרו"ג (ע"פ מה שכתב האלהי רבה בתרועה הראשון, עין שם, דדינא דסימן שפכ הוא דוקא בצרוח טעם השני הפוקר בעבודת-הקדש וכ"ל [וכענין שכתב הביתי"וסף לענין מלמד או סופר, דהתרא דידהו דלא השאל לו אדעתא דלאסר הוא בצרוח עוד טעם], והא דלא מקלינן בענינו לענין אכסנאי עכ"פ, משום דכאן לא שך פלי האי השעם השני, דהא בנדאי מצוי הוא שעכ"פ: יתאכסן בבית ישראל, ובשביל השעם הראשון בלבד דלא השאל לו אדעתא דלאסר לא מקלינן, וכנה מפיילא מתרין דברי הרשב"א דענין דין דלא יסתור לזכרו בעבודת-הקדש וכ"ל, ולפי זה האי דינא דסימן שפכ מרי אפלו בלא יכול לסלוקי. ומפל מקום לדינא צרוח עיון אם יש להקל בלא יכול לסלוקי, מאחר שמדברי הרמב"ם מוכח דלא סבירא לה האי דינא, וכמו שהבאנו בסימן שפכ סעיף א בשערי-הציון בשם ספר בית-מארי: * בלים שאסור לטלטלם. הקשו המקרשים מסימן שפכ סעיף יח, דמבאר שם דכל שיש לו רשות להניח שום כלי גס-פן סגי? וכתב אליה רבה דהתם שאני, דעל-ידיה הוי פשירו וליקטו, מה שאין פן הכא דהוא הבעל-הבית, וישנה לעכ"פ כאורח בענין דוקא שיהיו שם בלים שאסורים לטלטל, וכדלעיל בסימן שע סעיף ב, וכן הסכים בחי"אדם, וגם הגר"ו העתיק פתהשלחן-ערך, אך מהפגן-אברהם משמע דהוא מצדד להקל בנה, כמה שכתב צ"א יש לישאל רשות וכו', וכן ובן התיי-אדם את דבריו, אכן לפי זה היה לו להפגן-אברהם לחלק על השלחן-ערך ולא לכתב סתם; ועל-פן נראה לפי צניות דעתי דדברי הפגן-אברהם קאי רק אדלעיל כשנגנס בתוקה, דהביא מחלה ראהי מהרשב"א דחיל הפלך שנה לשאר עובדי-גוילים דמקרר שלא ברשות, ועל זה הכריע דאף אם נחמיר בנה, על-כ"פ-ינים בשיש לו רשות להישאל להניח בלים בתוך אף בלים שפמ"ל לטלטלם אין להחמיר בנה יותר מהמבאר בסימן שפכ סעיף יח, דעל-כ"פ-ינים אינו ברשות גמור, מפל מקום אף אם הפגן-אברהם לא כון להקל בנה: יש להסתפק למעשה, מאחר שהפגן-מרדכי כתב להקל בנה, וכן בפרי-מגדים נשאר בנה בצרוח עיון, וכן בבית-מארי מחלק בנה איתו חלוקים, עין שם, ואמרנן אפשו דיש להקל בשעת הדקדוק: * אינם אוסרים עליהם. אכל בלא תפיסת-יד אוסר; ודוקא בלא יכול לסלוקי, אבל ביכול לסלוקי, אכל גמי אינו אוסר [מביאור הגר"א]:

שער הציצין

(ג) הנינו, דאם נכנס לדור בבכיעות בעד חובו אוסר מיד, דאין עליו שם אכסנאי, ואם להתאכסן בעד חובו, תלי בזמן שלשים: (ד) נהר-שלוש ועצרי ארמיים, עין שם טעמיהו: (ה) חיי-אדם, ומקורו מהפגן-אברהם, ואף דהפגן-אברהם פתח דמהרשב"א לא משמע הכי, כבר כתב באלה רבה דאינו הולך, דהרשב"א מרי שנגנסו בבתי היהודים שלא ברשות הפקדונים: (ו) אם לא ששר העיר שקנו ממנו ברשות יש לו רשות להוציא השירים מן ביתו, (ז) הנהר-שלוש ועצרי דאם אינם אוסרים לכלי עלמא [פתחי תשובה]: (ח) רש"י: